

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain sekä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettua lakia. Vakuutetun velvollisuutta maksaa sairausvakuutuksen päivärahamaksua ja työnantajan velvollisuutta maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksua ehdotetaan muutettavaksi. Maksuvelvollisuus koskisi vain niitä vakuutettuja, joilla on oikeus saada sairauspäivärahaa. Maksuja ei määrättäisi alle 16-vuotiaille eikä 68 vuotta täyttäneille.

Sairausvakuutuslakiin otettaisiin Euroopan unionin sosiaaliturvalainsäädännöstä aiheutuvat säännökset siitä, milloin ulkomailta maksettavasta eläkkeestä ei makseta Suomessa sairausvakuutuksen sairaanhoitomak-

sua. Lisäksi tarkennettaisiin palkkakäsitettä, jota käytetään sairausvakuutusmaksujen perusteena silloin, kun ulkomailla työskentelevä vakuutettu saa verovapaata ulkomaantuloa eikä maksun perusteena käytetä vakuutuspalkkaa.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi sairausvakuutuslain valtuussäännöstä, joka mahdollistaa YEL-yrittäjiltä päivärahamaksun osana perittävän yrittäjän lisärahoitusosuuden tarkistamisen valtioneuvoston asetuksella.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Valtuussäännös tulisi kuitenkin voimaan jo 1 päivänä marraskuuta 2010.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
1.1 Sairausvakuutuksen rahoitus	3
1.2 Velvollisuus maksaa sairausvakuutusmaksua	3
Vakuutetut	3
Sairauspäivärahaan oikeutetut	3
Ulkomaaneläkettä saavat	4
1.3 Ulkomaantyötulo maksuperusteena.....	5
1.4 Yrittäjän lisärahoitusosuuden tarkistaminen	6
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	6
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	7
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	7
3.2 Vaikutukset vakuutettujen ja työnantajien asemaan.....	7
3.3 Hallinnolliset vaikutukset.....	8
4 ASIAN VALMISTELU	8
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	9
1.1 Sairausvakuutuslaki.....	9
11 luku Päivärahaetuuksien määrä.....	9
18 luku Sairausvakuutusrahasto ja sairausvakuutusmaksut	9
1.2 Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta	10
2 VOIMAANTULO	10
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	10
LAKIEHDOTUKSET	12
1. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta	12
2. Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta ..	14
LIITE.....	15
RINNAKKAISTEKSTIT.....	15
sairausvakuutuslain muuttamisesta	15
työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta.....	19

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Sairausvakuutuksen rahoitus

Sairausvakuutuksen rahoituksesta säädetään sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvussa. Rahoitusta uudistettiin vuoden 2006 alusta voimaan tulleella sairausvakuutuslain muutoksella (1113/2005). Uudistuksen myötä sairausvakuutuksen rahoitus jaettiin sairaanhoitovakuutuksen ja työtulovakuutuksen rahoitukseen.

Sairaanhoitovakuutuksen etuuskuluina rahoitetaan Kansaneläkelaitoksen maksamia lääke-, matka- ja hoitokustannusten, lääkärinpalkkioiden ja hammaslääkäripalkkioiden korvauksia sekä kuntoutuspalvelujen kustannukset.

Sairaanhoitovakuutuksen rahoittavat vakuutetut ja valtio yhtä suurilla rahoitusosuuksilla. Valtio rahoittaa kuitenkin kokonaan Euroopan unionin jäsenmailhin maksettavat sairaanhoidon kustannusten korvaukset. Kaikilta vakuutetuilta peritään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua sairaanhoitoetuuksien rahoittamiseksi.

Työtulovakuutuksen etuuskuluja ovat sairaus- ja vanhempainpäivärahat sekä kuntoutusrahat. Työtulovakuutuksen kuluja ovat myös työnantajille maksettavat korvaukset vanhempainpäiväraha-ajan vuosilomakustannuksista sekä työterveyshuollon järjestämisestä lukuun ottamatta Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiölle maksettavia korvauksia.

Työtulovakuutuksen kuluista noin 94 prosenttia rahoitetaan työnantajan sairausvakuutusmaksuilla sekä palkansaajilta ja yrittäjiltä perittävillä sairausvakuutuksen päivärahamaksuilla.

Valtion rahoitusosuus työtulovakuutuksen luettavista kuluista muodostuu vähimmäismääräisistä päivärahoista ja vähimmäismääräisistä kuntoutusrahoista. Valtio rahoittaa lisäksi yrittäjien työterveyshuollon menoista sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon korvausosuuden. Maatalousyrittäjien työter-

veyshuollon kustannuksista valtio rahoittaa maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetussa laissa (859/1984) säädetyn osuuden. Vuoden 2007 alusta valtio on rahoittanut myös 0,1 prosentin osuuden vähimmäismäärän ylittävistä vanhempainpäivärahoista.

1.2 Velvollisuus maksaa sairausvakuutusmaksua

Vakuutetut

Sairausvakuutuslain mukaan Suomessa vakuutettu henkilö on sanotun lain 18 luvun 5 §:n perusteella velvollinen maksamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksua. Vakuutetun sairausvakuutusmaksuja ovat sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu ja päivärahamaksu. Vakuutetulle ei kuitenkaan määrätä sairaanhoitomaksua ja päivärahamaksua tämän kuolinvuodelta.

Sairauspäivärahaan oikeutetut

Oikeus sairauspäivärahaan koskee sairausvakuutuslain 8 §:n 2 §:n mukaan Suomessa asuvia 16—67-vuotiaita vakuutettuja. Sen sijaan vakuutetun velvollisuutta maksaa päivärahojen rahoittamiseksi kerättävää päivärahamaksua tai työnantajan velvollisuutta maksaa vastaavaan tarkoitukseen suoritettavaa työnantajan sairausvakuutusmaksua ei ole rajoitettu koskemaan pelkästään 16—67-vuotiaita vakuutettuja ja heidän työnantajiaan. Siten esimerkiksi 68 vuotta täyttänyt henkilö, joka jatkaa edelleen työelämässä, ei ole oikeutettu sairauspäivärahaan, vaikka hän ja hänen työnantajansa ovat velvollisia maksamaan päivärahan rahoittamiseksi suoritettavaa maksua. Suoritettujen maksujen ja päivärahaetuuksien osalta vakuutusperiaate ei siten toteudu alle 16-vuotiaiden ja 68 vuotta täyttäneiden työtuloa saavien vakuutettujen kohdalla.

Edellä kerrottu tilanne tulee esille esimerkiksi yrittäjien kohdalla, jotka jatkavat yritys-toimintaansa täytettyään 68 vuotta. Vuonna 2008 sellaisia 68 vuotta täyttäneitä henkilöitä, jotka saivat verotettavaa työtuloa, oli noin 57 000. Heidän keskimääräinen työtulonsa oli noin 7 000 euroa vuodessa. Alle 16-vuotiaita työtuloa saavia oli vähemmän, noin 12 000, ja heidän keskimääräinen työtulonsa oli myös pienempi, vajaat 900 euroa vuodessa.

Vähäisestä enintään 20 euron suuruudesta satunnaisesta suorituksesta ei toimiteta ennakonpidätystä eikä makseta työnantajan sairausvakuutusmaksua. Kun kotitalous on työnantajana, työnantajan sairausvakuutusmaksua ei tarvitse maksaa, jos maksun perusteena oleva vuotuinen suoritus ei ylitä 1 500 euroa.

Ulkomaaneläkettä saavat

Sairausvakuutuslain 18 luvun 14 §:n mukaan sairaanhoitomaksun perusteena ovat vakuutetun kunnallisverotuksessa verotettavat tulot. Suomessa asuva henkilö, joka saa eläkettä ulkomailta, on velvollinen maksamaan sairaanhoitomaksua myös ulkomailta saamansa eläketulon perusteella. Maksun perusteena ovat ulkomailta maksettava eläkkeet myös silloin, kun verosopimus estää kunnallisveron määräämisen kyseisestä eläkkeestä (KHO 1975/571).

Ulkomaaneläkettä koskevaan maksuvelvollisuuteen on kaksi Euroopan unionin lainsäädännöstä aiheutuvaa poikkeusta. Poikkeukset perustuvat neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, tai sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 883/2004, jäljempänä perusasetus, sekä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen säännöksiin.

Sosiaaliturva-asetuksen 28a artiklan ja 33 artiklan 2 kohdan perusteella Suomella ei ole ollut oikeutta periä sairaanhoitomaksua täällä asuvalta eläkkeensaajalta, joka saa eläkettä toisesta jäsenvaltiosta, mutta ei lainkaan

Suomesta. Eläkkeen maksava jäsenvaltio on mainittujen sosiaaliturva-asetuksen säännösten perusteella yksin vastuussa tällaisen henkilön sairaanhoidon kustannuksista. Vain eläkkeen maksavalla jäsenvaltiolla on tällaisessa tilanteessa oikeus pidättää eläkkeestä sairaanhoidon rahoittamiseksi perittäviä maksuja. Se seikka, että Suomi on Pohjoismaiden välisellä sopimuksella (SopS 135–136/2004) luopunut perimästä tällaisissa tapauksissa sairaanhoidon kustannuksia eläkkeen maksavalta jäsenvaltiolta, ei vaikuta Suomen oikeuteen periä sairaanhoitomaksua ulkomaaneläkkeestä. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin totesi vuonna 2001 annettussa tuomiossa (C-389/99; Rundgren), että edellä kerrottua periaatetta on sovellettava myös silloin, kun eläkkeensaajalla on oikeus saada Suomesta sosiaaliturva-asetuksen mukaista eläkettä, mutta sitä ei tosiasiallisesti makseta hänelle.

Toinen poikkeus pääsäännöstä koskee tilannetta, jossa henkilö saa sosiaaliturva-asetuksen mukaista eläkettä sekä Suomesta että toisesta jäsenvaltiosta. Tällöin Suomi on sosiaaliturva-asetuksen 27 artiklan ja 33 artiklan 1 kohdan nojalla yksin vastuussa henkilön sairaanhoidon kustannuksista ja oikeutettu perimään sairaanhoidon maksut oman kansallisen lainsäädännön mukaan. Maksua määrättäessä voidaan siten ottaa huomioon myös toisesta jäsenvaltiosta maksetut eläkkeet. Maksu ei kuitenkaan saa ylittää Suomesta maksettavan eläkkeen määrää, koska maksu on voitava pidättää Suomesta maksettavasta eläkkeestä. Asiaa koskevassa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 2006 antamassa tuomiossa (C-50/05; Nikula) todetaan lisäksi, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 39 artikla ”on kuitenkin esteenä sille, että toisen jäsenvaltion laitoksista saatujen eläkkeiden määrä otetaan huomioon, jos tässä toisessa jäsenvaltiossa on jo suoritettu maksuja tässä viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa saaduista työtuloista. Asianomaisten on osoitettava se, että maksuja on todellisuudessa aikaisemmin suoritettu.”

Nikula-asiassa annetun Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisun ja korkeimman hallinto-oikeuden sen perusteella tekemä päätöksen (KHO 2006/99) mukaan henkilön on itse osoitettava, että häneltä on

peritty tai että hän on itse maksanut toisessa jäsenvaltiossa siellä saamansa työtulon perusteella Suomen sairaanhoitomaksua vastaavaa maksua. Jos tällaista maksua on toisessa jäsenvaltiossa maksettu, sairaanhoitomaksua ei voida Suomessa asuvalle määrätä kyseiseltä ajalta toisesta jäsenvaltiosta maksettavan eläkkeen perusteella.

Edellä kerrotut ulkomaaneläkkeiden pääsäännöstä poikkeavat periaatteet ovat tulleet Suomessa sovellettaviksi Euroopan unionin lainsäädännön ja tuomioistuinten ennakkoratkaisujen perusteella. Verohallinto on antanut käytännön ohjeet pääsäännöstä poikkeavien periaatteiden soveltamisesta. Rundgren-tuomion jälkeen Verohallinto on oikaisut virheelliset sairausvakuutus- ja kansaneläkevakuutusmaksut.

Sosiaali- ja terveysministeriön saamien selvitysten mukaan Espanjassa on vuosina 1966—1998 peritty etukäteen työntekijöiltä maksuja eläkeaikaisen sairaanhoidon kustannusten kattamiseksi. Ruotsista saadun selvityksen mukaan maassa on vuosina 1963—1974 ja 1993—1997 peritty työntekijöiltä sairausvakuutusmaksuja. Maksuja on kuitenkin kerätty sairauspäivärahojen rahoittamiseksi eikä niillä ole rahoitettu eläkeaikaisesta sairaanhoitoa. Ruotsissa maksetut maksut eivät siten estäisi sairaanhoitomaksun määräämistä Ruotsista maksetun eläkkeen perusteella.

Edellä kerrottu perusasetus korvaa voimassa olevan sosiaaliturva-asetuksen. Perusasetusta sovelletaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (EY) N:o 987/2009 voimaantulopäivästä 1 päivästä toukokuuta 2010 alkaen. Sosiaaliturva-asetusta sovelletaan kuitenkin uuden perusasetuksen estämättä edelleen kolmansien maiden kansalaisiin heidän liikkueessa unionin alueella samoin kuin Euroopan talousalueen jäsenmaiden sekä Sveitsin kansalaisiin. Perusasetuksen 24 ja 25 artiklassa on sosiaaliturva-asetuksen 27, 28 ja 28a artiklaa vastaavat säännökset ja perusasetuksen 30 artiklassa sekä täytäntöönpanoasetuksen 30 artiklassa sosiaaliturva-asetuksen 33 artiklaa vastaavat säännökset.

Eläkkeensaajia maksuja koskevan Euroopan unionin lainsäädännön tulkinnasta ja so-

veltamisesta on noussut eläkeläisten keskuudessa paljon kysymyksiä. Säännösten selkeyttämiseksi ja niiden läpinäkyvyyden parantamiseksi pääsäännöstä poikkeavista sairaanhoitomaksun määräytymisperiaatteista olisi tarpeen säätää sairausvakuutuslaissa.

1.3 Ulkomaantyötulo maksuperusteena

Sairausvakuutuslain 11 luvun 2 §:n mukaan päivärahaetuuksien perusteena käytetään verotuksessa todettuja työtuloja. Työtulolla tarkoitetaan työ- tai virkasuhteessa saatua palkkaa, yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaista kunkin vuoden vahvistettua työtuloa sekä ulkomaantyössä työeläkelaeissa säädettyä vakuutuspalkkaa.

Vuoden 2008 alusta muutettiin sairausvakuutuslaissa olevaa päivärahaetuuksien ja päivärahamaksun perusteena olevan palkan määritelmää (1364/2007) siten, että palkalla tarkoitetaan ennakkoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä tarkoitettua veronalaisen palkan sijasta ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa. Työnantaja saa ennakonpidätyksen yhteydessä vähentää veronalaisesta palkasta ennakoperintälain 15 §:ssä tarkoitettua palkansaajalle työn suorittamisesta välittömästi aiheutuneet kustannukset. Tehdyn muutoksen jälkeen päivärahamaksun perusteena oleva palkka ja veron ennakonpidätyksen perusteena oleva palkka ovat yhtenevät myös ennakkoperintälain 15 §:ssä tarkoitettujen vähennysten osalta.

Sairausvakuutusmaksut on suoritettava myös tuloverolain (1535/1992) 77 §:ssä tarkoitettuna ulkomaantyötulon perusteella, josta ei makseta veroa. Ulkomaantyötulosta päivärahaetuuksien ja vakuutetuilta perittävien maksujen perusteena säädetään sairausvakuutuslain 11 luvun 2 §:ssä sekä 18 luvun 15, 17 ja 18 §:ssä. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/1963) 4 §:ssä säädetään työnantajan sosiaaliturvamaksun maksuperusteesta ulkomaantyötulon osalta vastaavasti kuin sairausvakuutuslaissa.

Ulkomailla työskentelevän päivärahan ja maksujen perusteena on pääsääntöisesti henkilölle ulkomaantyöskentelyä varten vahvistettava työeläkelakien mukainen vakuutuspalkka. Vakuutuspalkkaa ei kuitenkaan aina

vahvisteta esimerkiksi silloin, kun henkilö työskentelee ulkomailla lyhyen ajan.

Jos ulkomailla työskentelevälle ei ole vahvistettu vakuutuspalkkaa, häneltä perittävän sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksun perusteena käytetään ulkomaantyötulosta rahana maksettavaa osaa. Tällaisessa tilanteessa ulkomaantyötulon maksuperuste poikkeaa muulloin käytetystä maksuperusteesta, joka on edellä kerrotusti ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettu ennakonpidätyksen alainen palkka. Rahapalkan käyttämisestä on perusteltu muun muassa sillä seikalla, että työnantajan on ollut ulkomaantyöskentelytilanteissa vaikea määrittää työntekijälle ulkomailla käytettävien luontoisetujen arvoja. Verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista annetussa Verohallituksen päätöksessä on kuitenkin vuodesta 2008 määritelty myös ulkomaantyöskentelyssä käytettävien luontoisetujen laskentaperusteet. Lisäksi tuloverolain 76 §:ssä säädetään verovapaiksi eräät ulkomaantyöskentelyyn liittyvät korvaukset.

Työnantajan sosiaaliturvamaksun ja vakuutetun sairausvakuutusmaksujen maksuperusteena ulkomaantyöskentelyn rahapalkka on koettu hankalaksi muista maksuperusteista poikkeavana. Erilaiset maksuperusteet ovat omiaan aiheuttamaan työnantajille sekaannusta maksuja suoritettaessa. Käytännössä työnantajat ovat usein käyttäneet ulkomaantyötulon maksuperusteena ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa silloin, kun työntekijälle ei ole vahvistettu työeläkelaeissa tarkoitettua vakuutuspalkkaa.

1.4 Yrittäjän lisärahoitusosuuden tarkistaminen

Vuoden 2006 alussa voimaan tulleen sairausvakuutuslain 18 luvun 24 §:n 1 momentissa säädetään sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistamisesta. Pykälän 3 momentissa on valtuus säätää kyseisten maksujen maksuprosenteista vuosittain annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Sairausvakuutuksen rahoitusuudistusta koskevaa hallituksen esitystä (HE 68/2005 vp) täydennettiin hallituksen esityksellä (HE

129/2005 vp), jossa oli muun muassa säännökset yrittäjien omavastuuajan korvaamista ja yrittäjiltä tämän vuoksi päivärahamaksun osana perittävästä lisärahoitusosuudesta. Esitykset käsiteltiin eduskunnassa yhdessä ja lisärahoitusosuuden tarkistamisesta otettiin säännös sairausvakuutuslain 18 luvun 24 §:n 2 momenttiin. Pykälän 3 momentin valtuussäännöksessä ei erikseen mainita yrittäjän lisärahoitusosuutta.

Lisärahoitusosuuden määrää on vuosittain tarkistettu valtioneuvoston asetuksella samanaikaisesti päivärahamaksun tarkistamisen kanssa, koska lisärahoitusosuus on päivärahamaksun lisäosa. Selvyyden vuoksi lisärahoitusosuudesta olisi kuitenkin syytä erikseen mainita 3 momentin valtuussäännöksessä.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksellä pyritään parantamaan sairausvakuutuksen työtulovakuutuksen etuuksien ja etuuksien rahoittamiseksi perittävien maksujen vastaavuutta. Samaa etuutta koskevien työnantajan ja palkansaajan maksujen tulisi määräytyä saman palkkakäsitteen perusteella. Yleisempänä tavoitteena on, että työnantajan maksamien eri työnantajamaksujen perusteena olevat palkkakäsitteet olisivat mahdollisimman yhdenmukaiset.

Esityksellä pyritään selkeyttämään sairausvakuutusmaksujen määräytymisperusteita ulkomaantyöskentelyn ja ulkomailta maksettavan eläkkeen osalta. Suomessa asuvien yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti vakuutettujen maksujen tulisi määräytyä yhdenmukaisesti riippumatta siitä, onko maksun perusteena oleva eläke maksettu Suomesta tai muusta maasta. Euroopan unionin lainsäädännöstä ja tuomioistuimien ennakkoratkaisuisista aiheutuvat poikkeukset edellä kerrottuun periaatteeseen kirjattaisiin lainsäädännön läpinäkyvyyden parantamiseksi sairausvakuutuslakiin.

Vakuutetun velvollisuutta maksaa sairausvakuutuksen päivärahamaksua ja työnantajan velvollisuutta maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksua ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että maksuvelvollisuus vastasi ajallisesti vakuutetun päivärahoikeutta. Alle 16-

vuotias tai 68 vuotta täyttänyt vakuutettu ei olisi enää velvollinen maksamaan sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Myös työnantajan velvollisuus maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksua rajoitettaisiin 16–67-vuotiaisiin työntekijöihin.

Sairausvakuutuslakiin ehdotetaan otettavaksi Euroopan unionin lainsäädännöstä ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä aiheutuvat säännökset siitä, milloin ulkomailta maksettavasta eläkkeestä ei tarvitse maksaa Suomessa sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua. Sairaanhoitomaksua ei tarvitsisi maksaa toisesta jäsenvaltiosta maksettavan eläkkeen perusteella, jos henkilölle ei makseta Suomesta Euroopan unionin lainsäädännön mukaista eläkettä. Maksua ei tarvitsisi maksaa myöskään silloin, jos Suomeen muuttava henkilö on toisessa jäsenvaltiossa saamansa työtulon perusteella maksanut Suomen sairaanhoitomaksua vastaavaa maksua, jolla on rahoitettu eläkeikäistä sairaanhoitoa. Menettelyllä estettäisiin sairaanhoitoetuksien rahoittamiseksi perittävien maksujen maksamista kahteen kertaan, mikä rajoittasi henkilön mahdollisuutta liikkua vapaasti yhteisön alueella.

Lisäksi ehdotetaan tarkennettavaksi palkkakäsittettä, jota käytetään sairausvakuutusmaksujen perusteena silloin, kun ulkomailta työskentelevä vakuutettu saa verovapaata ulkomaantyötuloa, eikä hänelle ole vahvistettu työeläkelakien mukaista vakuutuspalkkaa. Työnantajan sairausvakuutusmaksun perusteena käytettäisiin tällaisessa tilanteessa ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakoperintälain alaista palkkaa. Myös vakuutetulta perittävä sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksu maksettaisiin tällaisessa tilanteessa ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakoperintälain alaisen palkan perusteella.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslain 18 luvun 24 §:n valtuussäännöstä, jossa säädetään päivärahamaksun tarkistamisesta valtioneuvoston asetuksella. Valtuussäännökseen ehdotetaan lisättäväksi YEL-yrittäjiltä päivärahamaksun osana perittävä yrittäjän lisärahoitusosuus. Myös lisärahoitusosuuden määrästä säädettäisiin nykyisen käytännön mukaisesti vuosittain annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole valtionaloudellisia vaikutuksia.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksua koskevan maksuvelvollisuuden ajallinen rajaaminen vähentäisi sairausvakuutusrahastoon kertyviä maksutuottoja. Päivärahamaksuista kertyvien tuottojen arvioidaan vähenevän noin 2,4 miljoonaa euroa vuodessa ja työnantajan sairausvakuutusmaksusta kertyvien tuottojen noin 6 miljoonaa euroa vuodessa. Maksutuottojen vähennys katetaan muiden vakuutettujen ja heidän työnantajiansa maksutuotoilla. Maksutuottojen vähennyksen korotusvaikutus muiden vakuutettujen ja työnantajien maksuihin olisi yhteensä noin 0,01 prosenttiyksikköä.

3.2 Vaikutukset vakuutettujen ja työnantajien asemaan

Vakuutetut välttyisivät maksamasta päivärahamaksua, jos heillä ei ole ikänsä puolesta oikeutta päivärahaan. Maksusta vapautuvia alle 16-vuotiaita arvioidaan olevan noin 12 000 ja yli 67-vuotiaita noin 57 000. Poistuva maksu olisi yli 67-vuotiailla keskimäärin noin 70 euroa vuodessa ja alle 16-vuotiailla noin 9 euroa vuodessa.

Myös työnantajat välttyisivät maksamasta sairausvakuutusmaksua niiden työntekijöiden palkan perusteella, joilla ei ikänsä vuoksi ole oikeutta sairauspäivärahaan. Työnantajan poistuva maksu olisi noin 2,5-kertainen työntekijän päivärahamaksun verrattuna. Yli 67-vuotiaiden keskimääräisestä vuotuisesta tuloista työnantajan sairausvakuutusmaksu olisi ollut noin 170 euroa vuodessa.

Ulkomaantyötuloa koskeva muutos yhtenäistäisi sairausvakuutusmaksun maksuperusteen verotuskäytännön mukaiseksi niillä työntekijöillä, joilla maksuperusteena ei ole käytetty vakuutuspalkkaa. Tämä selkeyttäisi ja helpottaisi osaltaan työnantajien ennakoperintämenettelyä.

Ulkomailta eläkettä saavien vakuutettujen osalta esitys ei merkitsisi asiallisia muutoksia nykytilaan. Vakuutetun maksuvelvollisuutta koskevan Euroopan unionin lainsäädännön ja

yhteisön tuomioistuinkäytännön kirjaaminen lakiin lisäisi kansallisessa tasolla sääntelyn selkeyttä ja läpinäkyvyyttä ja vähentäisi säännösten tulkintaan liittyvää epätietoisuutta.

3.3 Hallinnolliset vaikutukset

Päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuvelvollisuuden kytkevien vakuutetun ikään edellyttäisi vastaavaa muutosta työnantajien palkanlaskentaohjelmiin. Tästä aiheutuvat siirtymävaiheen kustannukset arvioidaan vähäisiksi.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu seuraavia tahoja: valtiovarainministeriö, Kansaneläkelaitos, Verohallinto, keskeiset työnantaja- ja palkansaajajärjestöt, Eläke-

läisliittojen etujärjestö EETU ry, Suomi Seura ry, Suomen Paluumuuttajat SPM ry ja Pohjanmaan Paluumuuttajat ry.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnassa on samanaikaisesti käsiteltävänä hallituksen esitys laiksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeksi (HE 34/2010 vp). Siinä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslain 18 luvun 6 §:ää siten, että pykälään lisättäisiin sosiaaliturvaasetuksen rinnalle myös sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004, joka samalla määritellään perusasetukseksi. Tässä esityksessä on sairausvakuutuslain 18 luvun 19 a §:ssä käytetty asetuksen 883/2004 sijasta perusasetusmääritelmää.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut**1.1 Sairausvakuutuslaki****11 luku Päivärahaetuuksien määrä**

2 §. Työtulo. Pykälän 3 momentissa määritellään päivärahan perusteena oleva palkka. Määritelmää muutettaisiin siten, että kun henkilö saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa, palkkana käytettäisiin rahana maksetun palkanosan sijasta ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa.

18 luku Sairausvakuutusrahasto ja sairausvakuutusmaksut

5 §. Vakuutetun maksuvelvollisuus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi. Uudessa 2 momentissa ehdotetaan rajoitettavaksi vakuutetun velvollisuutta maksaa sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Vakuutetun velvollisuus maksaa päivärahamaksua alkaisi 16 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja jatkuisi sen kuukauden loppuun, jolloin vakuutettu täyttää 68 vuotta.

Päivärahamaksun määrä vahvistetaan loppullisen verotuksen yhteydessä vakuutetun koko verovuoden aikana saamien tulojen yhteismäärän perusteella. Työnantaja ilmoittaa vuosi-ilmoituslomakkeella Verohallinnolle vakuutetun koko vuoden palkkatiedot. Lomakkeen kohdassa 36 työnantaja ilmoittaa ne palkkaerät, jotka eivät kuulu päivärahamaksun perusteeseen. Vuodelta, jolloin vakuutettu täyttää 16 tai 68 vuotta, työnantajan tulee kyseisessä kohdassa ilmoittaa myös ne palkkaerät, joiden perusteella vakuutetun ikään perustuen ei makseta päivärahamaksua.

17 §. Ulkomaantyötulo maksuperusteena. Verovapaan ulkomaantyötulon 1 momentissa säädettyyn maksuperusteeseen ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin 11 luvun 2 §:ssä säädettyyn etuusperusteeseen. Samalla poistettaisiin tarpeettomana momentin viimeinen virke, sillä ennakonpidätyksen alainen palkka sisältää vain verotettavaa tuloa.

19 a §. Ulkomailta maksettu eläke maksuperusteena. Pykälä on uusi. Pykälän 1 momentissa olisi yleissäännös siitä, että ulkomailta maksettu eläke otetaan maksuperusteena huomioon, kun määrätään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista eläkkeensaajan maksuvelvollisuuteen. Poikkeukset koskisivat toisesta jäsenvaltiosta Suomessa asuvalle eläkkeensaajalle maksettavaa sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaista ulkomaaneläkettä. Jos henkilö saa eläkettä muusta kuin jäsenvaltiosta tai toisesta jäsenvaltiosta muuta kuin sosiaaliturva-asetuksen mukaista eläkettä, tällainen eläke ei olisi säännöksessä tarkoitettu ulkomaaneläke, joten sen perusteella pitää maksaa sairaanhoitomaksu.

Tilanteet, joissa ulkomaaneläkkeen perusteella ei tarvitse maksaa sairaanhoitomaksua, määritellään tarkemmin 2 momentin 1 ja 2 kohdassa. Maksuvelvollisuutta ei 1 kohdan mukaan ole, jos henkilö ei saa Suomesta lainkaan eläkettä. Vaikka henkilöllä olisi oikeus eläkkeeseen Suomesta, mutta hänelle ei makseta täällä eläkettä, maksuvelvollisuutta ei synny ulkomaaneläkkeen perusteella.

Säännöksen 2 kohdan mukaan sairaanhoitomaksua ei tarvitse maksaa ulkomaaneläkkeestä myöskään silloin, kun henkilö on toisessa jäsenvaltiossa asuessaan maksanut työtulon perusteella Suomen sairaanhoitomaksua vastaavaa vakuutusmaksua ja tällä mak-

sulla on toisessa jäsenvaltiossa rahoitettu myös eläkeaikaisia sairaanhoitoetuksia.

Pykälän 3 momentissa edellytetään, että maksuvapautuksen hakija selvittää vapautusedellytysten täyttyvän 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa. Hakijan olisi selvitettävä, että hänen toisessa jäsenvaltiossa saamansa työtulon perusteella on maksettu Suomen sairaanhoitomaksua vastaava maksu ja että maksulla on rahoitettu eläkeaikaisia sairaanhoidon kustannuksia. Lisäksi henkilön olisi selitettävä, minä aikana hän on toisessa jäsenvaltiossa maksanut kyseistä maksua, jotta vastaavan pituiselta ajalta kertynyttä ulkomaaneläkettä ei otettaisi huomioon Suomessa sairaanhoitomaksua määrättäessä. Henkilön työtulosta pidätetty maksu olisi samassa asemassa kuin hänen itsensä maksama maksu. Käytännössä Suomen maksun estävää maksua on peritty Espanjassa. Maan viranomaiset ovat ilmoittaneet antavansa todistuksen Espanjassa suoritetusta maksusta.

24 §. *Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistaminen.* Määräys sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun samoin kuin yrittäjän lisärahoitusosuuden vuosittain tarkistamisesta ehdotetaan siirrettäväksi pykälän 3 momentin valtuussäännöksestä 1 ja 2 momenttiin.

Pykälän 3 momentin valtuussäännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että valtuus säätää maksuprosenteista valtioneuvoston asetuksella koskee työnantajan sairausvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun lisäksi myös päivärahamaksun osana suoritettavaa yrittäjän lisärahoitusosuutta. Muutos vastaa voimassa olevaa käytäntöä. Seuraavaa vuotta koskeva valtioneuvoston asetus tulisi antaa ennen marraskuun 23 päivää.

1.2 Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta

3 §. Pykälän 2 momentissa säädetään poikkeuksista työnantajan velvollisuuteen maksaa työnantajan sosiaaliturvamaksua. Momentti jaettaisiin alakohtiin. Momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että työnantaja ei olisi velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksua, jos työntekijä ei ole täyttänyt

16 vuotta. Maksuvelvollisuus alkaisi 16 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Momentin 2 kohdan mukaan työnantajan maksuvelvollisuus jatkuisi sen kuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 68 vuotta. Sen jälkeen työnantajan sosiaaliturvamaksua ei tarvitsisi enää maksaa.

Momentin 1 ja 2 kohdan säännökset vastaavat asiallisesti sairausvakuutuslain 18 luvun 5 §:n 2 momenttiin ehdotettua säännöstä. Ikärajoja sovellettaisiin työnantajan sairausvakuutusmaksuun, sillä sosiaaliturvamaksun toinen osa, työnantajan kansaneläkemaksu poistettiin vuoden 2010 alusta.

Voimassa oleviin suorituksen vähäiseen määrään perustuviin maksuvapautuksiin ei tulisi muutoksia ja niistä säädettäisiin momentin 3 ja 4 kohdassa.

4 §. Pykälän 2 momentissa olevaa palkan määritelmää muutettaisiin verovapaan ulkomaantyötulon osalta vastaavasti kuin sairausvakuutuslain 11 luvun 2 §:ssä ja 18 luvun 17 §:ssä.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Valtuussäännöstä, joka mahdollistaa yrittäjän lisärahoitusosuuden tarkistamisen valtioneuvoston asetuksella, tulisi voida soveltaa vahvistettaessa vuoden 2011 maksuja marraskuussa 2010. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sairausvakuutuslain 18 luvun 24 § tulisi voimaan 1 päivänä marraskuuta 2010.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Vakiintuneen tulkinnan mukaan sairausvakuutusmaksujen katsotaan olevan valtiosääntöoikeudellisesti veroja (PeVL 36/2005 vp ja PeVL 20/2008 vp). Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Perustuslakivaliokunnan mainitussa lausunnossa PeVL 36/2005 vp todetaan, että sairausvakuutuksen päivärahamaksun maksuprosentis-

ta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella, koska asetuksenantajan harkintavalta on riittävästi lain säännöksin sidottua.

Ehdotetut muutokset sairausvakuutusmaksujen perusteisiin tarkentavat maksujen määräytymisperusteita eivätkä siten ole ristiriidassa veroista säätämislle perustuslaissa

asetettujen vaatimusten kanssa. Ehdotetut lait voidaan siten käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 2 §:n 3 momentti sekä 18 luvun 5 §, 17 §:n 1 momentti ja 24 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 luvun 2 §:n 3 momentti ja 18 luvun 17 §:n 1 momentti laissa 1364/2007 sekä 18 luvun 5 ja 24 § laissa 1113/2005, sekä *lisätään* 18 lukuun uusi 19 a § seuraavasti:

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

2 §

Työtulo

Edellä 1 momentin 1 kohdan mukaisena päivärahan perusteena olevana palkkana pidetään ennakkoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa, palkkiota ja korvausta, urheilijan palkkiota, rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettua esiintyvän taiteilijan sekä urheilijan henkilökohtaista korvausta, tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyökentelystä saatua ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa, vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoi-

tetun sairauskassan maksamaa täydennyspäivärahaa ja työsuhteessa saatuja palvelurahoja.

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

5 §

Vakuutetun maksuvelvollisuus

Tämän lain mukaan Suomessa vakuutettu on velvollinen suorittamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun siten kuin tässä laissa säädetään.

Vakuutetun velvollisuus maksaa sairausvakuutuksen päivärahamaksua alkaa 16 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja päättyy sen kalenterikuukauden jälkeen, jona vakuutettu täyttää 68 vuotta.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksua ei määrätä vakuutetulle, joka on kuollut verovuoden aikana.

17 §

Ulkomaantyötulo maksuperusteena

Tuloverolain 77 §:ssä tarkoitetusta ulkomaantyöskentelystä saatu ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettu ennakonpidätyksen alainen palkka otetaan huomioon sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksun perusteeksi pantavaa tulon yhteismäärää vahvistettaessa, jollei 18 §:n 1 momentista muuta johdu.

19 a §

Ulkomailta maksettu eläke maksuperusteena

Ulkomailta Suomeen maksettu eläke otetaan tulona huomioon sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua määrättäessä.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon toisesta EU- tai ETA-maasta Suomeen maksettua sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaista eläkettä (*ulkomaaneläkettä*), jos:

1) henkilölle ei makseta Suomesta sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaista eläkettä; tai

2) henkilö on työskennellessään ulkomaaneläkettä maksavassa maassa maksanut työtulojensa perusteella vakuutusmaksua eläkeikäisten sairaanhoitokulujen rahoittamiseksi.

Ulkomaaneläkettä saavan on selvitettävä, mikä osa hänen ulkomaaneläkkeestään on

kertynyt ajalta, jolta hän on maksanut 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maksua.

24 §

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistaminen

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosenttia tarkistetaan vuosittain siten, että maksujen tuotoilla ja valtion rahoitusosuudella voidaan kattaa 11 §:ssä tarkoitettut työtulovakuutuksen kulut. Ensimmäisen vuoden jälkeen kulujen muutokset rahoitetaan siten, että valtion rahoitusosuuden vähentämisen jälkeen tarvittavat maksujen muutokset jakautuvat tasan päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun kesken. Maksuprosenttia tarkistetaan kahden desimaalin tarkkuudella.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yrittäjän lisärahoitusosuutta tarkistetaan vuosittain siten, että yrittäjän lisärahoitusosuuden tuotolla voidaan kattaa se osa 11 §:ssä tarkoitetuista työtulovakuutuksen kuluista, joka muodostuu 8 luvun 10 §:ssä tarkoitettua päivärahamenosta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain ennen marraskuun 23 päivää seuraavana vuonna sovellettavasta sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentista sekä yrittäjän lisärahoitusosuuden suuruudesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011. Lain 24 § tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä marraskuuta 2010.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/1963) 3 §:n 2 momentti ja 4 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1114/2005, seuraavasti:

3 §

Työnantaja ei ole kuitenkaan velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksua:

- 1) ajalta ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona työntekijä täyttää 16 vuotta;
- 2) sen kalenterikuukauden jälkeen, jona työntekijä täyttää 68 vuotta;
- 3) jos luonnollisen henkilön tai kuolinpesän samalle henkilölle maksamien, maksajan elinkeino- tai muuhun tulonhankkimistoimintaan liittymättömien suoritusten määrä ei ylitä valtioneuvoston asetuksella säädettyä suorituksen enimmäismäärä; tai
- 4) jos yksittäisen, satunnaisesti maksettavan suorituksen määrä ei ylitä valtioneuvoston asetuksella säädettyä suorituksen enimmäismäärää.

4 §

Palkalla tarkoitetaan tässä laissa:

- 2) tuloverolain (1535/1992) 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyöskentelystä saatua ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakopidätyksen alaista palkkaa;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 2 §:n 3 momentti sekä 18 luvun 5 §, 17 §:n 1 momentti ja 24 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 luvun 2 §:n 3 momentti ja 18 luvun 17 §:n 1 momentti laissa 1364/2007 sekä 18 luvun 5 ja 24 § laissa 1113/2005, sekä *lisätään* 18 lukuun uusi 19 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

Päivärahaetuuksien määrä

2 §

2 §

Työtulo

Työtulo

Edellä 1 momentin 1 kohdan mukaisena päivärahan perusteena olevana palkkana pidetään ennakkoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa, palkkiota ja korvausta, urheilijan palkkiota, rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettua esiintyvän taiteilijan sekä urheilijan henkilökohtaista korvausta, tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulosta rahana maksettavaa osaa, vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettua sairauskassan maksamaa täydennyspäivärahaa ja työsuhteessa saatuja palvelurahoja.

Edellä 1 momentin 1 kohdan mukaisena päivärahan perusteena olevana palkkana pidetään ennakkoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa, palkkiota ja korvausta, urheilijan palkkiota, rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettua esiintyvän taiteilijan sekä urheilijan henkilökohtaista korvausta, tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua *ulkomaantyös-kentelystä saatua* ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa, vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettua sairauskassan maksamaa täydennyspäivärahaa ja työsuhteessa saatuja palvelurahoja.

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

5 §

Vakuutetun maksuvelvollisuus

Tämän lain mukaan Suomessa vakuutettu on velvollinen suorittamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun siten kuin tässä laissa säädetään.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksua ei määrätä vakuutetulle, joka on kuollut verovuoden aikana.

17 §

Ulkomaantyötulo maksuperusteena

Tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulosta rahana maksettava osa otetaan huomioon sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksun perusteeksi pantavaa tulon yhteismäärää vahvistettaessa, jollei 18 §:n 1 momentista muuta johdu. *Ulkomaantyötulosta rahana maksettavaan osaan ei luetta työnantajan maksamia työstä johtuvia kustannusten korvauksia siltä osin kuin ne ovat tuloverolain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaan verovapaita.*

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

5 §

Vakuutetun maksuvelvollisuus

Tämän lain mukaan Suomessa vakuutettu on velvollinen suorittamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun siten kuin tässä laissa säädetään.

Vakuutetun velvollisuus maksaa sairausvakuutuksen päivärahamaksua alkaa 16 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja päättyy sen kalenterikuukauden jälkeen, jona vakuutettu täyttää 68 vuotta.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksua ei määrätä vakuutetulle, joka on kuollut verovuoden aikana.

17 §

Ulkomaantyötulo maksuperusteena

Tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua *ulkomaantyöskentelystä saatu ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettu ennakonpidätyksen alainen palkka* otetaan huomioon sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksun perusteeksi pantavaa tulon yhteismäärää vahvistettaessa, jollei 18 §:n 1 momentista muuta johdu.

19 a §

Ulkomailta maksettu eläke maksuperusteena

Ulkomailta Suomeen maksettu eläke otetaan tulona huomioon sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua määrättäessä.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon toisesta EU- tai ETA-maasta Suomeen mak-

settua sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaista eläkettä (ulkomaaneläkettä), jos:

1) henkilölle ei makseta Suomesta sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaista eläkettä; tai

2) henkilö on työskennelleessään ulkomaaneläkettä maksavassa maassa maksanut työtulojensa perusteella vakuutusmaksua eläkeikäisten sairaanhoitokulujen rahoittamiseksi.

Ulkomaaneläkettä saavan on selvitettävä, mikä osa hänen ulkomaaneläkkeestään on kertynyt ajalta, jolta hän on maksanut 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maksua.

24 §

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistaminen

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosenttia tarkistetaan siten, että maksujen tuotoilla ja valtion rahoitusosuudella voidaan kattaa 11 §:ssä tarkoitettut työtulovakuutuksen kulut. Ensimmäisen vuoden jälkeen kulujen muutokset rahoitetaan siten, että valtion rahoitusosuuden vähentämisen jälkeen tarvittavat maksujen muutokset jakautuvat tasan päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun kesken. Maksuprosenttia tarkistetaan kahden desimaalin tarkkuudella.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yrittäjän lisärahoitusosuutta tarkistetaan siten, että yrittäjän lisärahoitusosuuden tuotolla voidaan kattaa se osa 11 §:ssä tarkoitettua työtulovakuutuksen kulusta, joka muodostuu 8 luvun 10 §:ssä tarkoitettua päivärahamenosta.

Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan vuosittain ennen marraskuun 23 päivää seuraavana vuonna sovellettava sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentti.

24 §

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistaminen

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosenttia tarkistetaan vuosittain siten, että maksujen tuotoilla ja valtion rahoitusosuudella voidaan kattaa 11 §:ssä tarkoitettut työtulovakuutuksen kulut. Ensimmäisen vuoden jälkeen kulujen muutokset rahoitetaan siten, että valtion rahoitusosuuden vähentämisen jälkeen tarvittavat maksujen muutokset jakautuvat tasan päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun kesken. Maksuprosenttia tarkistetaan kahden desimaalin tarkkuudella.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yrittäjän lisärahoitusosuutta tarkistetaan vuosittain siten, että yrittäjän lisärahoitusosuuden tuotolla voidaan kattaa se osa 11 §:ssä tarkoitetuista työtulovakuutuksen kuluista, joka muodostuu 8 luvun 10 §:ssä tarkoitettua päivärahamenosta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain ennen marraskuun 23 päivää seuraavana vuonna sovellettavasta sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentista sekä yrittäjän lisärahoitusosuuden suuruudesta.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2011. Lain 24 § tulee kuitenkin voi-
maan 1 päivänä marraskuuta 2010.*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.*

2.

Laki**työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/1963) 3 §:n 2 momentti ja 4 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1114/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Työnantaja ei ole kuitenkaan velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksua, jos luonnollisen henkilön tai kuolinpesän samalle henkilölle maksamien, maksajan elinkeino- tai muuhun tulonhankkimistoimintaan liittymättömien suoritusten määrä ei ylitä valtioneuvoston asetuksella säädettyä suorituksen enimmäismäärää tai jos yksittäisen, satunnaisesti maksettavan suorituksen määrä ei ylitä valtioneuvoston asetuksella säädettyä suorituksen enimmäismäärää.

4 §

Palkalla tarkoitetaan tässä laissa:

2) tuloverolain (1535/1992) 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulosta rahana maksettavaa osaa;

Ehdotus

3 §

Työnantaja ei ole kuitenkaan velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksua:

1) ajalta ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona työntekijä täyttää 16 vuotta;

2) sen kalenterikuukauden jälkeen, jona työntekijä täyttää 68 vuotta;

3) jos luonnollisen henkilön tai kuolinpesän samalle henkilölle maksamien, maksajan elinkeino- tai muuhun tulonhankkimistoimintaan liittymättömien suoritusten määrä ei ylitä valtioneuvoston asetuksella säädettyä suorituksen enimmäismäärää; tai

4) jos yksittäisen, satunnaisesti maksettavan suorituksen määrä ei ylitä valtioneuvoston asetuksella säädettyä suorituksen enimmäismäärää.

4 §

Palkalla tarkoitetaan tässä laissa:

2) tuloverolain (1535/1992) 77 §:ssä tarkoitettua *ulkomaantyöskentelystä saatua ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa;*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2011.*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.*